

شهید شخّود عملاً امام و رهبر منطقه بود. مدیریت و هدایت امور شیعیان آن سامان، به‌طور کامل بر عهده ایشان بود. چنین شخصیت‌های تأثیرگذاری همیشه مورد تهدید جریان‌های تکفیری بوده‌اند.

به‌مناسبت شهادت حجت‌الاسلام والمسلمین شیخ رسول شخّود از علمای سوریه - که چندی پیش به دست جنایت‌کاران و تروریست‌های تکفیری در سوریه به درجه رفیع شهادت نائل آمد- خبرگزاری حوزه، مصاحبه‌ای با حجت‌الاسلام والمسلمین استاد محمدمامین پورامینی، از همراهان شهید، انجام داده است که تقدیم شما فرهیختگان گرامی می‌شود.

• **لطفاً ابتدا از چگونگی آشنایی خود با این شهید بزرگوار برای ما بگویید.**

• فکر می‌کنم آشنایی اینجانب با شهید بزرگوار شیخ‌رسول شخود، به اواخر دهه هفتاد و یا ابتدای دهه هشتاد باز می‌گردد. در آن زمان، بلکه سال‌ها پیش از آن- از دهه شصت به بعد- بنده به‌همراه جمعی از دوستان و مبلغان حوزه علمیه قم، جهت انجام تبلیغ عازم لبنان می‌شدیم. مسیر سفر ما از طریق سوریه می‌گذشت؛ چراکه در آن سال‌ها پرواز مستقیم به لبنان وجود نداشت. اولین ملاقات من با ایشان در یکی از این سفرها در دهه محرم اتفاق افتاد.

در آن سفر، ما در دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در منطقه سیده‌زینب سوریه مستقر شده بودیم که از ما خواسته شد، تبلیغ را در یکی از مناطق سوریه انجام دهیم. در آنجا با شخصیتی نورانی و متواضع به‌نام حجت‌الاسلام والمسلمین شخود آشنا شدم. ایشان با وجود مسئولیت سنگین، با خلوص نیت و جدیت تمام به امر مهم تبلیغ می‌پرداخت.

شهید شخود خود از اهالی روستای مزرعه در حومه شهر حمص بود. او این روستا را به پایگاه تبلیغی و فرهنگی خود تبدیل کرده بود؛ اگرچه فعالیت‌های ایشان منحصر به این منطقه نبود و در سراسر سوریه تأثیرگذار بود. در آن سفر، ما برای برگزاری مراسم دهه محرم در حسینه به منبر رفتیم و افراد مختلفی هم در آن دهه آنجا به‌تناوب سخنرانی داشتند؛ از جمله یادم می‌آید استاد محمدهادی یوسفی غروی آنجا سخنرانی داشت. سادگی و بی‌آلایشی ایشان به‌حدی بود که در نگاه اول، هرگز نمی‌توانستید حدس بزنید که با یکی از علمای برجسته و تأثیرگذار منطقه روبه‌رو هستید.

• **از ویژگی‌های بارز شهید شخّود برای ما بگویید.**

• سادگی و تواضع: با وجود مقام علمی، بسیار ساده‌زیست بود. از هرگونه تجمل و ظاهرآرایی پرهیز داشت. پوشش ایشان بسیار ساده بود و این سادگی در اولین برخورد، هر بیننده‌ای را تحت تأثیر قرار می‌داد.

فعالیت‌های تبلیغی: به‌همراه همسر فداکارش «حاجه عائده»، شبانه‌روز در راه تبلیغ معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام تلاش می‌کردند. در مراسم، شخصاً حضور فعال داشت.

تأسیس مراکز فرهنگی: حسینه مرکز را آباد و حوزه علمیه بانوان را در منطقه تأسیس کرده بود که کانون فعالیت‌های فرهنگی و علمی شده بود. آموزش روش تبلیغی: در آموزش، به نیازهای واقعی جامعه توجه خاصی داشت. به‌جای پرداختن به مباحث پیچیده نظری، بیشتر بر آموزش‌های کاربردی و مورد نیاز مبلغان تأکید می‌کرد.

استواری در میدان: در سفر اخیرم به حج، با نگرانی از وضعیت ایشان پرس‌وجو کردم؛ چراکه بسیاری از علما، منطقه را ترک کرده بودند؛ اما

در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین پورامینی بررسی شد

نقش و تأثیرگذاری شهید شخّود در مدیریت، تبلیغ و احیای فرهنگ شیعی در سوریه در برابر تهدیدات تکفیری

ضعفا داشت. در منطقه‌ای فعالیت می‌کرد که دردمش به‌دلایل تاریخی، از نظر معارف دینی در سطح پایینی قرار داشتند.
• **وضعیت شیعیان در سوریه الآن چگونه است؟**

• دوره‌های تاریخی: سوریه در دوره‌های مختلف، شاهد فراز و نشیب‌های بسیاری برای شیعیان بوده است. در دوره‌های گذشته، شهر حلب یکی از مراکز مهم شیعه بود و علمای بزرگی مانند ابوصلاح حلبی (صاحب کتاب الکافی فی‌اللقه وتقرب المعارف) و ابن‌زهره (صاحب غنیه) در این منطقه می‌زیستند. نسل این‌زهره تاکنون در سوریه هستند و من برخی از ایشان را در سوریه دیده‌ام.
دوره عثمانی: باروی کارآمدن حکومت عثمانی، فشارهای زیادی بر شیعیان وارد شد. بسیاری از خانواده‌ها برای حفظ جان خود، مجبور به تقیه شدند و شاید برخی حتی تغییر مذهب و یا دین دادند. این بلا در لبنان کاملاً مشهود است؛ جزین که منطقه و زادگاه شهید اول است، اکنون مسیحی‌نشین شده است؛ البته جابه‌جایی و مهاجرت هم متصور است.

دوره معاصر: در دوره حکومت یعنی سوریه، اگرچه نظام سیاسی لائیک بود؛ اما چون علوی بود، نوعی همدلی با شیعیان در آن وجود داشت. علویان که از نظر ما شیعه محسوب می‌شوند، به‌تعبیر مقام معظم رهبری اینان «ایتام آل محمد علیهم‌السلام» محسوب می‌شوند که به‌دلیل دوری از علما دچار برخی انحرافات شده بودند.

• **لطفاً فعالیت‌های علمی و تبلیغی شهید شخود را توضیح دهید؟**

• تحصیلات حوزوی: شهید شخود پس از تشویق توسط برخی علمای سوریه از جمله

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالله نظام و تشویق برخی اعضای دفتر نماینده ولی‌فقیه در سوریه، برای تحصیل به قم آمد. حدود ۱۵ سال در حوزه علمیه قم تحصیل کرد تا آنجا که پس از سپری‌کردن دوره سطح، در درس خارج آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی نیز شرکت کرد. بازگشت به سوریه: پس از تکمیل تحصیلات، به جای‌ماندن در ایران یا رفتن به مراکز شهری، به روستای زادگاهش در منطقه حمص بازگشت و آنجا را پایگاه تبلیغی خود در سطح استان قرار داد. در آن زمان در کل استان حمص با حدود ۵۵ روستا، تنها یک عالم شیعه حضور داشت؛ لذا حضور وی ضروری بود.

تأسیس مراکز فرهنگی: با همکاری مسئولان محلی، اقدام به تأسیس مساجد، حسینه‌ها و مراکز آموزشی متعدد کرد. فعالیت‌هایش جنبه تبلیغاتی و نمایشی نداشت؛ بلکه کاملاً کاربردی و اثرگذار بود.

• **دلایل ترور شهید شخود چه بود؟**

• رهبری بلامنافع منطقه‌ای: شهید شخود عملاً امام و رهبر منطقه بود. مدیریت و هدایت امور شیعیان آن سامان به‌طور کامل بر عهده او بود. چنین شخصیت‌های تأثیرگذاری، همیشه مورد تهدید جریان‌های تکفیری قرار دارند.

محبوبیت مردمی: مردم به‌دلیل خدمات خالصانه‌ای که از ایشان دیده بودند، علاقه‌مندانه گرد او بودند. این محبوبیت برای گروه‌های تندرو قابل تحمل نبود.

احیای هویت شیعی: احیای مراسم عاشورا، ماه رمضان و سایر مناسبت‌های دینی توسط ایشان، باعث بیداری و عمق‌بخشی فرهنگ دینی در شیعیان منطقه شده بود که این امر مخالف منافع جریان‌های تکفیری است.

• **لطفاً از سایر ویژگی‌های شهید برای ما بفرمایید.**

• قدرت علمی و تبلیغی: بار علمی قوی و روش تبلیغی اثرگذار ایشان، موفقیت‌های بسیاری در جذب جوانان و هدایت فکری جامعه داشت. سعه صدر و گذشت: با وجود اینکه در مسائل اصولی قاطع بود؛ اما در برخورد با خطاها ولغزش‌ها بسیار با گذشت و سهل‌گیر رفتار می‌کرد. مهمان‌نوازی: خانه‌اش همیشه به روی مردم باز بود و این ویژگی باعث جذب بیشتر افراد به سمت معارف اهل‌بیت علیهم‌السلام می‌شد. پایداری در منطقه: با وجود خطرات بسیار، هرگز منطقه را ترک نکرد و تا آخرین لحظه در کنار مردم ماند.

• **وضعیت پیش روی شیعیان در سوریه چگونه خواهد بود؟**

• محدودیت‌های فعلی: متأسفانه در حال حاضر حتی برگزاری مراسم عزاداری خارج از حرم حضرت زینب علیها‌السلام با محدودیت‌های زیادی مواجه است. بسیاری از حوزه‌های علمیه فعالیت‌شان محدود و یا تعطیل شده است. تربیت طلاب: خوشبختانه در سال‌های گذشته طلاب فاضل بسیاری در حوزه‌های علمیه سوریه و ایران تربیت شده‌اند که می‌توانند ادامه‌دهنده راه این شهدا باشند.

چشم‌انداز آینده: اگرچه وارد دوره سختی شده‌ایم؛ اما تاریخ نشان داده است که شیعه همواره از این بحران‌ها قوی‌تر بیرون آمده است؛ مگر نه این است که کربلا که روزی صحنه شهادت بود، امروز به کانون عزت شیعه تبدیل شده است.

• **راهکارهای پیشنهادی شما در این برره زمانی و با توجه به حوادث اخیر چیست؟**

• حمایت همه‌جانبه: ما وظیفه داریم از شیعیان سوریه در عرصه‌های فرهنگی، سیاسی و اقتصادی حمایت کنیم.

روش‌های متنوع مبارزه: باید از شیوه‌های

گفت‌وگو

مختلفی مانند فعالیت‌های فرهنگی، سیاسی و بین‌المللی برای دفاع از حقوق شیعیان استفاده کنیم.

تداوم راه شهدا: باید راه شهدایی مانند شهید شخود را ادامه دهیم و با تربیت نیروهای کارآمد، مانع از قطع ارتباط علمی و دینی با آن مناطق شویم.

لازم است همچنان چتر حمایتی خود را نسبت به شیعیان سوریه داشته باشیم. گرچه با شرایط روز، شدت و ضعف به خود گیرد. خوشبختانه پس از انقلاب اسلامی، کادر علمی قوی‌ای در میان شیعیان سوریه شکل گرفته است. تعداد زیادی از طلاب فاضل و فضلاء بزرگوار در حوزه‌های علمیه تربیت شده‌اند و شمار قابل توجهی از جوانان سوری نیز در دانشگاه‌های ایران در رشته‌های مختلف از پزشکی تا سایر علوم تحصیل کرده‌اند. وجود اینان در هر شرایطی حلقه وصل خواهد بود.

• **از نگاه شما، ویژگی‌های ممتاز شهید شخود از چه قرار است؟**

• پابندی به ولایت فقیه: ایشان از مقلدان و پیروان صدیق امام خمینی علیه‌السلام و مقام معظم رهبری بود و به‌شدت از نظام جمهوری اسلامی دفاع می‌کرد. معتقد بود، نظام ما در استمرار ولایت اهل بیت علیهم‌السلام است. فداکاری و ایثار: وقتی از ایشان پرسیدند: چرا منطقه را ترک نمی‌کنی، پاسخ دادند: «من هرگز شیعیان را تنها نخواهم گذاشت. اگر قرار باشد بمیرم، چه مرگی بهتر از شهادت؟» این جمله به‌خوبی نشان‌دهنده روحیه فداکاری ایشان بود.

خدمت به همه اقشار: با وجود مقام علمی بالا، خود را محدود به حلقه‌های خاص نکرده بود. هم با فرهیختگان و دانشجویان ارتباط داشت و هم با مردم عادی و ساده. در مجالس مختلف شرکت می‌کرد و برای همه اقشار سخنرانی می‌نمود.

• **از وضعیت کنونی منطقه و نیز از اقدامات شهید برای ما بگویید.**

• تأسیس مراکز علمی: عرض شد که در منطقه‌ای که پیش از این، فقط یک عالم شیعه (شیخ یحیی) حضور داشت، ایشان حوزه و مراکز فرهنگی متعددی تأسیس کرد که مهم‌ترین آنها حوزه علمیه خواهران در روستای مزرعه بود که طلاب خواهر را از سراسر منطقه برای انجام فعالیت تبلیغی آموزش می‌داد.

همراهی و نقش در شکل‌گیری هیأت علمایی سوریه:

وی از مؤسسان هیأت علمایی سوریه بود که با حضور و مرکزیت جناب آقای سیدعبدالله نظام شکل گرفت. این هیأت نقش مهمی در هماهنگی فعالیت‌های علمی و تبلیغی شیعیان داشت.

هشدار درباره توطئه‌های دشمن: ترور این شهید بزرگوار در کنار حملات به علویان و کلیساها، نشان‌دهنده تلاش دشمن برای ایجاد جنگ طایفه‌ای در سوریه است. آنها می‌خواهند با فتنه‌انگیزی، جامعه چندمذهبی و متنوع سوریه را به جان هم بیندازند.

شهید شیخ رسول شخود، چهره‌ای بی‌بدیل و کم‌نظیر در عرصه فرهنگ و تبلیغ منطقه بود که متأسفانه فقدانش خلأ بزرگی ایجاد کرده است. امیدواریم با عنایت خداوند و توجه حضرت ولی‌عصر علیه‌السلام، طلاب، علما و فضلاء منطقه، بتوانند تا این خلأ را پر کنند.

تشکیلات منسجم علمی و تبلیغی: در همان سال‌های ابتدایی فعالیت، شهید شخود از مؤسسان هیأت علمایی سوریه بود که مخصوص علمای شیعه بود. این نشان می‌دهد، ایشان صرفاً یک روحانی مبلغ نبود؛ بلکه در عرصه تشکیلات و سازماندهی نیز بسیار فعال بود.

• **لطفاً از ویژگی‌های تبلیغی و مدیریتی شهید شخود برای ما بگویید.**

• نفوذ کلام و تأثیرگذاری: وقتی صحبت می‌کرد، مردم با جان و دل می‌شنیدند و تحت تأثیر قرار می‌گرفتند. کلامش چنان نافذ بود که به‌راحتی در دل‌ها نفوذ می‌کرد. پشتکار و پافشاری در راه خدا: نمونه‌ای از پشتکاری را خود ایشان در خاطراتی از ملاقات با آقای شهرستانی برایم بیان کرد: روزی که آقای شهرستانی برای سرکشی از شیعیان به مزرعه آمد، باران شدیدی می‌بارید و راه‌ها گل‌آلود بود. برخی به من گفتند: چون شرایط سخت است، بهتر است آقای شهرستانی پیاده نشوند. گفتم : نه، باید تشریف بیاورند. با وجود گل‌های عمیق که بعضاً تا زانو می‌رسید، آقای شهرستانی را به درون روستا آوردیم و ایشان هم محبت کردند و خرج آسفالت روستا را دادند.

تحمل سختی‌ها: این روحیه مقاومت و تحمل مشقت‌ها برای پیشبرد اهداف الهی، از ویژگی‌های برجسته این شهید بزرگوار بود که باید برای همه ما الگو باشد. خوشبختانه شاگردان و طلابی که ایشان تربیت کرده‌اند، می‌توانند تا حدی این خلأ را پر کنند. ان‌شاءالله با عنایت خداوند و به‌برکت خون شهدا، عزت شیعه همچنان حفظ خواهد شد.

خداوند به‌حق محمد و آل محمد، فقدان این شهید عزیز را با آمدن عزیزانی که ایشان تربیت کرده، جبران کند. ان‌شاءالله دعای خیر این شهید بزرگوار شامل حال همه ما بشود. این شهید بزرگوار با ویژگی‌های منحصر به فرد اخلاقی، مدیریتی و علمی، الگویی کامل برای طلاب و مبلغان جوان است.